

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

01.04.2024. – 05.04.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 08.04.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 01.04.2024. – 05.04.2024.**

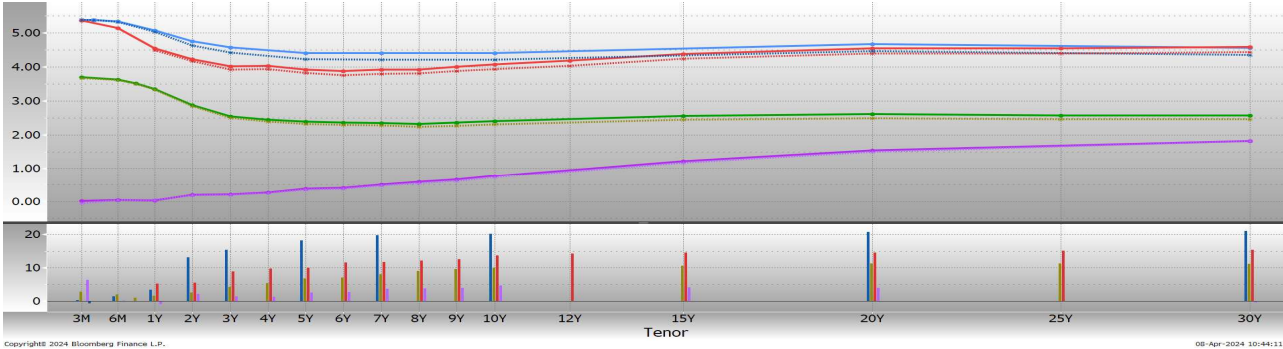
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	29.3.24	-	5.4.24	29.3.24	-	5.4.24	29.3.24	-	5.4.24	29.3.24	-	5.4.24
2 године	2,85	-	2,88	↗	4,62	-	4,75	↗	4,17	-	4,22	↗
5 година	2,32	-	2,39	↗	4,21	-	4,39	↗	3,82	-	3,92	↗
10 година	2,30	-	2,40	↗	4,20	-	4,40	↗	3,93	-	4,07	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Бубиллове

Доспијеће	Приноси		
	29.3.24	-	5.4.24
3 мјесеца	3,680	-	3,708
6 мјесеци	3,603	-	3,623
1 година	3,343	-	3,361

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 05.04.2024. године (пуне линије) и 29.03.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси њемачких обавезница су у прошлој недјељи повећани између 3 и 10 базних поена, док су приноси италијанских обавезница повећани између 1 и 14 базних поена. Финансијска тржишта су била затворена због празника на почетку недјеље, а у уторак је забиљежен раст приноса након што су инвеститори смањили очекивани обим смањења референтне каматне стопе Феда. Највећи утицај на оваква очекивања, а тиме и на раст приноса имали су позитивни економски подаци, посебно подаци са тржишта рада за тржиште САД. Наведено је допринијело паду очекивања инвеститора по питању скоријег смањења референтне каматне стопе Феда, што се прелило и на тржиште еврозоне. Упркос томе, инвеститори за еврозону још увијек очекују прво смањење каматних стопа ЕСВ у јуну, док се за сједницу која се одржава ове недјеље не очекују промјене актуелне монетарне политике. Према објављеном записнику са сједнице УВ ЕСВ одржане у марту, чланови УВ ЕСВ постају све оптимистичнији око повратка инфлације на циљаних 2%. Кретање инфлације виде као “охрабрујуће” према циљу од 2% и сигнализују повећање вјероватноће смањења каматних стопа, иако је на тој сједници одлучено да каматне стопе остану непромијењене. Предсједница Лагард је нагласила приступ који задвиси од економских података, са инфлацијом која је још увијек изнад циљаних 2%. Недавни опоравак економске активности у еврозони сугерише опрезан приступ ЕСВ, гдје се очекује просјечан раст БДП-а од 0,5% ове године. Члан УВ ЕСВ Де Кос је сигнализовао да би

Одрицање од одговорности (Disclaimer)
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

ЕСВ могла да започне са смањењем каматних стопа у јуну због трајног пада инфлације у еврозони и нагласио је да се најновији подаци о инфлацији подударају са прогнозама ЕСВ.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	МАР	2,5%	2,4%	3,1%
2.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	МАР	3,0%	2,9%	3,1%
3.	Стопа инфлације – Њемачка (прелим.)	МАР	2,4%	2,3%	2,7%
4.	Стопа инфлације – Низоземска (прелим.)	МАР	2,8%	3,1%	2,7%
5.	Стопа инфлације – Ирска (прелим.)	МАР	-	1,7%	2,3%
6.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	ФЕБ	-8,6%	-8,3%	-8,0%
7.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	МАР	45,7	46,1	46,5
8.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	МАР	51,1	51,5	50,2
9.	PMI композитни индекс– ЕЗ (финал.)	МАР	49,9	50,3	49,2
10.	Стопа незапослености – ЕЗ	ФЕБ	6,4%	6,5%	6,5%
11.	Стопа незапослености – Белгија	ФЕБ	-	5,5%	5,5%
12.	Стопа незапослености – Италија	ФЕБ	7,2%	7,5%	7,3%
13.	Стопа незапослености – Ирска	ФЕБ	-	4,3%	4,2%
14.	Промена броја незапослених – Шпанија (у '000)	МАР	-	-33,4	-7,5
15.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г)	ФЕБ	-0,8%	-0,7%	-0,9%
16.	Малопродаја – Низоземска (Г/Г)	ФЕБ	-	3,0%	2,5%
17.	Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г)	ФЕБ	-10,1%	-10,6%	-6,2%
18.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	ФЕБ	-0,1%	-0,8%	0,9%
19.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г)	ФЕБ	-0,4%	1,5%	0,3%
20.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	ФЕБ	-	-0,3%	0,2%
21.	Однос дефицит и БДП-а – Италија (О/О)	IV квартал	-	7,2%	7,8%

САД

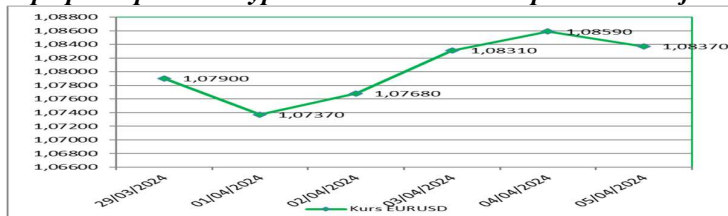
Објављивање позитивних података са тржишта рада у САД и смањење очекивања тржишних учесника везаних за смањење референтне каматне стопе Фед-а у јуну су утицали на раст приноса америчких државних обавезница током протекле недјеље. Након објављивања података који су потврдили снажно тржиште рада, вјероватноћа смањења каматних стопа Фед-а у јуну је редукована на 48% са 62%, што сугерише да до првог смањења можда неће доћи прије септембра.

Предсједник Фед-а Повел је сигнализовао да централна банка има времена да процијени податке и да су јој потребни јаснији знаци ниже инфлације прије него што смањи каматне стопе. Повел је додао да недавни подаци нису “материјално промијенили” цјелокупну слику. С друге стране, предсједник Фед-а из Атланте Бостик је изјавио да би се Фед требао да суздржи од смањења референтне каматне стопе до краја 2024. године. Он је остао при ставу да би централна банка требала да смањи каматне стопе само једном током године, те указао на флукутирајућу природу инфлације уз предвиђање наставка стабилности БДП-а и запослености, уз постепени пад инфлације. Дејли из Сан Франциска је изјавила да су три смањења каматних стопа, које су званичници Фед-а најавили прошлог мјесеца, разумна, иако тренутно није хитно отпочети са смањењима. Предсједница Фед-а из Кливленда Местер је истакла да још увијек сматра да су три смањења каматних стопа вјероватно прикладна ове године, али да је “тешко питање” да ли ће бити потребан мањи број смањења. Местер је раније изјавила да жели да види више доказа да инфлација иде силазном путањом прије него што Фед почне смањивати стопе.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс услужног сектора Ф	МАР	51,7	52,3
2.	ISM индекс услужног сектора	МАР	51,4	52,6
3.	Број захтјева за хипотекарне кредите	29. мар	-	-0,7%
4.	Трговински биланс (у млрд USD)	ФЕБ	-67,6	-67,6
5.	Потрошачки кредити (у млрд USD)	ФЕБ	15,0	17,68
6.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	30. мар	214.000	212.000
7.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	23. мар	1.811.000	1.819.000
8.	АДП индекс промјене броја запослених	МАР	150.000	155.000
9.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф	МАР	52,5	52,2
10.	Потрошња грађевинског сектора (М/М)	ФЕБ	0,7%	-0,2%
11.	ISM индекс прерађивачког сектора	МАР	48,3	47,8
12.	Стопа незапослености	МАР	3,8%	3,9%
13.	Промјена запослених нефармерски сектор	МАР	214.000	270.000
14.	Промјена запослених приватни сектор	МАР	170.000	207.000
15.	Промјена запослених прерађивачки сектор	МАР	3.000	-10.000

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0790 на ниво од 1,0837.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Прерађивачки сектор Велике Британије је у марту доживио први укупни раст активности у посљедњих 20 мјесеци, вођен опоравком тражње на домаћем тржишту, што сигнализује потенцијални крај прошлогодишње благе рецесије. Ово је први пут од јула 2022. године да је индекс превазишао гранични ниво од 50 поена. Други економски показатељи у Великој Британији такође указују на бољи почетак 2024. године, након рецесије која је забиљежена у другој половини 2023. године. Док се број запослених наставио смањивати, трошкови инпута су порасли најбржим темпом у години, што је довело до тога да су компаније повећале цијене, дијелом због поремећаја у испоруци у Црвеном мору који су продужили вријеме испоруке.

Истраживање БоЕ је показало да компаније у Великој Британији очекују ниже продајне цијене и раст плата у наредној години, указујући на ублажавање инфлаторних притисака. Очекивања за раст плата у наредних 12 мјесеци су смањена на 4,9%, најниже од јуна 2022. године, док су очекивања за раст продајних цијена смањена на 4,1%, најниже од октобра 2021. године. Истраживање је важан показатељ цјеновних притисака и очекује се да ће пад очекивања раста плаћа подржати став да ће БоЕ моћи да почне смањивати каматне стопе средином 2024. године.

Цијене кућа у Великој Британији су у марту неочекивано смањене за 1% у односу на фебруар, чиме је прекинут петомјесечни тренд раста. Хипотекарни зајмодавац Халифакс приписује овај пад растућим трошковима позајмљивања. Међутим, цијене су остале за 0,3% више него претходне године, али ниже од очекиваног нивоа. Упркос повећању стопа на хипотеке, потражња за становима остала је снажна, а број одобрених хипотека у фебруару је био већи него што се очекивало.

Одрцање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Број одобренних хипотека ФЕБ	56.500	60.400	56.100
2.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф MAP	49,9	50,3	47,5
3.	Број нових регистрација (Г/Г) MAP	-	10,4%	14,03%
4.	PMI индекс услужног сектора Ф MAP	53,4	53,1	53,8
5.	Композитни PMI индекс Ф MAP	52,9	52,8	53,0

Током протекле недјеље GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,8549 на ниво од 0,8575. GBP је апрецирала у односу на USD, па је курс GBPUSD забиљежио раст са нивоа од 1,2623 на ниво од 1,2638.

ЈАПАН

Тржиште Јапана је и даље у ишчекивању знакова потенцијалне интервенције јапанских власти како се курс USDJPY кретао близу историјских нивоа. Министар финансија Сузуки је издао оштро усмено упозорење за потенцијалну “храбру акцију” када је USDJPY достигао највиши ниво у посљедње 34 године. Изјавио је да ће предузети одговарајуће акције против веома волатилног кретања JPY и да наставља посматрати кретање девизних курсева са великим осјећајем хитности. Некадашњи највиши валутни дипломата Јамазаки сугерише да би власт могла да интервенише уколико JPY у односу на USD падне знатно испод нивоа 152, како би се спријечила даља ескалација, будући да би остављање таквих повећања без надзора могло да наштети кредибилитету власти Јапана. Након коментара министра финансија Сузукија у вези са девизним курсом, премијер Кишида је у петак изјавио да су прекомјерна кретања валута непожељна и да Влада Јапана помно прати кретање валута, те да ће предузети одговарајуће мјере уколико девизна кретања буду претјерано волатилна. Додао је да очекује да БоЈ управља својом политиком флексибилно имајући у виду политику Владе, појашњавајући да контрола валута није циљ монетарне политике БоЈ. Гувернер БоЈ Уеда је истакао да постоји потенцијал за повећање каматних стопа у другој половини 2024. године, сугеришући да би замах инфлације могао да ојача. Навео је и да ће вјероватноћа постизања циљане инфлације БоЈ постепено расти од лjeta до јесени. Некадашњи члан Одбора БоЈ Сакураи је изјавио да ће БоЈ вјероватно сачекати до јесени прије разматрања поновног повећања каматне стопе. Према његовом мишљењу, стабилан процес нормализације политике ће вјероватно почети сљедеће године уз потенцијално повећање каматне стопе од 25 базних поена сваких шест мјесеци. Јасна транзиција ка нормализацији ће услиједити у фискалној 2025. години, све док економија буде на задовољавајућем нивоу. Ставови Сакураи су у супротности са ставовима појединих посматрача БоЈ који очекују да ће се раније кренути са повећањем како би се смањио јаз између каматних стопа Јапана и САД.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Танкан индекс прерађивачког сектора I квартал	10	11	13
2.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф MAP	-	48,2	47,2
3.	PMI индекс услужног сектора Ф MAP	-	54,1	52,9
4.	Композитни PMI индекс Ф MAP	-	51,7	50,6
5.	Монетарна база (Г/Г) MAP	-	1,6%	2,4%
6.	Водећи индекс П ФЕБ	111,6	111,8	109,5
7.	Коинцидирајући индекс П ФЕБ	110,9	110,9	112,1

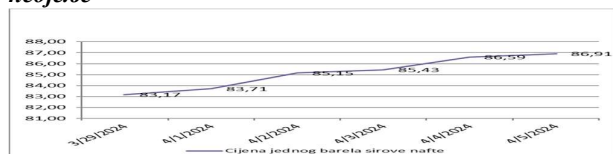
JPY је током протекле недјеље благо депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 163,30 на ниво од 164,32. JPY је благо депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 151,35 на ниво од 151,62.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 83,17 USD (77,04 EUR). Протекле недјеље цијена овог енергента је имала тенденцију раста услед назнака континуираних резова производње ОПЕС+ и ескалације геополитичких тензија у Украјини и на Блиском истоку, заједно са падом броја америчких платформи које су смањиле испоруке сирове нафте. Упркос неочекиваним порастима залиха сирове нафте и бензина у САД, о којима је раније извјештавано, аналитичари предвиђају благи дефицит на глобалном тржишту нафте, што ће вјероватно подржати цијену нафте у будућности. У уторак је цијена нафте повећана, након што су снажни подаци о производњи из САД и Кине повећали очекивања инвеститора везана за потражњу овог енергента. Осим тога, растуће тензије на Блиском истоку, након што је Иран обећао освету за израелски зрачни напад на његову амбасаду у Сирији, заједно с извјештајима да ће мексичка државна нафтна компанија Пемекс ограничити извоз, наставили су подржавати цијену овог енергента средином недјеље. У сриједу и четвртак је цијена нафте наставила биљежити раст јер је ОПЕС+ наставио са смањењем снабдијевања овим енергентом, док су залихе сирове нафте у САД, према извјештају Америчког института за нафту, забиљежиле значајан пад. Наведено је у супротности са званичним подацима ЕИА према којима су залихе сирове нафте забиљежиле раст за 3,2 милиона барела упркос очекиваном смањењу за 1,5 милиона барела дневно. Спремност Израела за могући ирански напад, након напада на дипломатски комплекс те земље у Сирији, подстакла је страх од ширег сукоба у том региону, а што је утицало на наставак раста цијене нафте. Аналитичари Goldman Sachs очекују да би цијена нафте могла да расе до нивоа од 100 USD по барелу, уколико тензије на Блиском истоку и у Украјини наставе јачати.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 86,91 USD (80,20 EUR). Цијена нафте је повећана у односу на претходну недјељу за 4,50%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

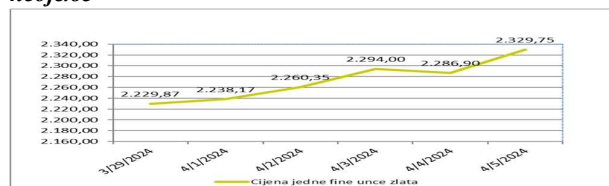

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.229,87 USD (2.066,61 EUR).

Цијена злата је у прошлој недјељи биљежила раст, достигавши нове рекордне нивое, вођена снажним потражњом за златом као активом сигурног уточишта. На кварталном нивоу цијена овог племенитог метала је забиљежила раст од преко 8%, што је други узастопни квартал да цијена злата биљежи раст. Раст и ширење геополитичких тензија на Блиском истоку након што је Израел почео нападе на Сирију, кључни су фактори који доприносе расту цијене злата. У уторак је цијена злата наставила биљежити раст, након објављивања економских података у САД, који су довели до депрецијације USD. Допринос расту цијене овог племенитог метала дале су и изјаве званичника Фед-а, који су нагласили да и даље очекују да ће Фед смањити каматне стопе три пута у 2024. години. На раст цијене злата средином недјеље утицали су смањење приноса америчких државних обавезница и депрецијација USD након објављивања лошијег од очекиваног ISM индекса услужног сектора. Најновији подаци које је објавио World Gold Council су показали да су централне банке наставиле повећавати своје златне резерве у фебруару, што представља акумулацију девети мјесец заредом. Јачање геополитичких тензија на Блиском истоку је кључни фактор који је утицао на раст цијене овог племенитог метала крајем недјеље. Кина је у марту, 17. мјесец заредом, наставила куповати злато, пошто су њене укупне девизне резерве порасле на највиши ниво од краја 2015. године. Златне полуге које држи Народна банка Кине порасле су прошлог мјесеца за 0,2% на 72,74 милиона тројних унци.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.329,75 USD (2.149,81 EUR). Цијена злата је повећана за 4,48% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.